

Sosiaali- ja
terveysministeriö

HE laiksi alkoholilain muuttamisesta

Saara Karttunen
Erityisasiantuntija
TaV 5.11.2024

Esityksen keskeinen sisältö 1/2

- Tarkoituksena mahdollistaa alkoholijuomien toimitus kotimaan vähittäismyynnistä ja alkoholiyhtiöstä tilaajalle tai muulle vastaanottajalle
- Maan sisäisessä toimitusmyynnissä noudatetaan käsityöläispanimo-, pienpanimo- ja tilaviinipoikkeukset huomioiden voimassa olevia kotimaan vähittäismyynnin vahvuusrajoja
- Tällä hetkellä yli 2,8 prosenttisia alkoholijuomia on mahdollista ostaa vain vähittäismyyntiluvan saaneissa myyntipaikoissa tai alkoholiyhtiön tiloissa
- Toteutettaisiin ottamalla alkoholilakiin vähittäismyyntiluvan ja anniskeluluvan lisäksi käyttöön uusi **alkoholijuomien toimituslupa**
- Toimituksessa samat aikarajat ja luovutuskiellot (ikärajat, päihtymys ja alkoholin välittäminen) kuin nykyisin vähittäismyynnissä ja Alkon myynissä

Esityksen keskeinen sisältö 2/2

- Erikseen säädettäisiin toimituskieltopaikoista (esim. sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköt, lasten ja nuorten kokoontumispaikat)
- Erityistä sääntelyä ikärajojen noudattamisen turvaamiseksi:
 - Iän todistaminen vahvan sähköisen tunnistamisen avulla ostohetkellä (kun kyse verkko-ostosta)
 - Iän todennettava tarkastaminen jokaiselta luovutustilanteissa
- Jokaiselta alkoholijuomien toimittajalta edellytetään toimituspassin suorittamista
- Esityksessä myös eräitä muita suhteellisen pieniä tai teknisiä muutoksia (esim. seuraamusmaksun rajan korottaminen 20 000 euroon + viranomaisten oikeus saada tietoja sakkorekisteristä)

Esitys on osa hallitusohjelmaa

- Valmisteltu esitys on osa hallitusohjelman toimeenpanoa
- Hallitusohjelman mukaisesti hallitus uudistaa alkoholipolitiikkaa vastuullisesti eurooppalaiseen suuntaan ja jatkaa vuonna 2018 tehtyä alkoholilain kokonaisuudistusta
- Hallituksen tavoitteena on reilun ja avoimen kilpailun edistäminen

Pääasialliset vaikutukset

- Esityksellä positiivisia taloudellisia vaikutuksia → edistäisi kuluttajien kulutusmahdollisuuksia sekä alkoholijuomia markkinoilla myyvien toimijoiden liiketoimintamahdollisuuksia mahdollistamalla alkoholijuomien toimituksen
- Toisaalta myös negatiivisia vaikutuksia → voisi olla alkoholihaittoja ja niistä erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollolle sekä järjestyksenpidolle aiheutuvaa kuormitusta kasvattava vaikutus
- Yhteiskuntatasolla vaikutukset alkoholihaittoihin olisivat todennäköisesti melko vähäisiä, mutta joidenkin yksilöiden tai yhteisöjen kohdalla lakiesityksen vaikutukset voivat olla merkittäviä
- Ei ole kuitenkaan olemassa suoraa tutkimustietoa, jonka avulla voisi muodostaa tarkkoja arvioita esityksen yhteydestä alkoholihaittoihin

Vaikutukset julkiseen talouteen

- Voisi olla vaikutuksia julkiselle taloudelle sekä alkoholin käytöstä aiheutuviin tuloihin että kustannuksiin
- Sosiaali- ja terveydenhuollolle voisi aiheutua lisää kustannuksia
 - Esim. päivystyskäynnit, alkoholista aiheutuvien sairauksien hoito tai päihdepalveluiden käyttö
 - Esityksen itsenäiset vaikutukset sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän kuormitukseen arvioitu negatiivisiksi, mutta kuitenkin suhteellisen vähäisiksi
 - Vaikutukset voivat vaihdella alueittain
- Jos lisääisi alkoholin kulutusta, voisi tällä olla myös vähäinen alkoholiveron tuottoja lisäävä vaikutus
- Välittömät budjettivaikutukset kohdistuisivat Valviran määrärahoihin

Vaikutukset yrityksiin

- Esitys lisäisi markkinoiden toimivuutta ja kilpailua: aikaisemmin alkoholijuomien toimittaminen ei ole ollut mahdollista
- Esitys tasapainottaisi kotimaisten toimijoiden asemaa suhteessa ulkomaisiin alkoholimyyjiin, sillä aikaisemmin alkoholin ostaminen toimituksella on tietyin edellytyksin ollut mahdollista ulkomaisilta alkoholimyyjiltä, mutta ei kotimaisilta
- Voisi edistää päivittäistavarakaupan verkkokauppaa: kuluttaja voisi tilata toimituksella alkoholia esim. muiden ruokaostosten yhteydessä
- Voisi olla sekä positiivisia että negatiivisia vaikutuksia ravintola-alaan
 - Liiketoimintaa edistäisi mahdollisuus myydä alkoholijuomia ruoka-annosten take away –myynnin yhteydessä (vähittäismyyntiluvalliset ravintolat)
 - Toisaalta alkoholijuoman myynti toimituksella saattaisi tapahtua osin anniskelumyynnin kustannuksella → jos alkoholin kulutus lisääntyisi kotiloissa, voisi vähentää ravintoloiden alkoholin myyntiä
- Toimituspassista, toimitusluvasta ja valvontamaksusta joitakin kustannuksia yrityksille

Vaikutukset viranomaistoimintaan 1/2

- Valvira ja aluehallintovirastot valvoisivat alkoholijuomien toimituksia
 - Lupa haettaisiin aluehallintovirastolta
 - Aluehallintovirastot valvovat alueellaan
 - Valvira valvoo koko maassa
- Valviralle pysyvä 80 000 euron lisäresurssitarve → 1 htv
- Lisäksi kertaluontoinen 375 000 e lisäresurssi alkoholielinkeinorekisterin, sähköisen asioinnin sekä hakemuslomakkeiden muutoksiin
- Uusista tehtävistä aiheutuisi aluehallintovirastolle lisätyötä
- Valtion vuoden 2025 talousarvioesitys ei sisällä aluehallintovirastoille lisärahoitusta esityksen mukaisiin uusiin tehtäviin, vaan ne tulisi voida hoitaa olemassa olevin määrärahoihin → rahoitusta voidaan tarkastella uudelleen talousarvioesitystä täydentävän esityksen käsittelyn yhteydessä

Vaikutukset viranomaistoimintaan 2/2

- Valvontamaksut määräytyisivät alkoholijuoman toimitusluvanhaltijan toimitusten perusteella
 - Kaikilta toimitusluvanhaltijoilta perittäisiin 100 euron perusmaksu
 - Tuhannen toimituksen ylittävältä osalta valvontamaksun määrä olisi perusmaksun lisäksi 0,1 euroa toimitusta kohden
- Lisäksi voisi olla vaikutuksia poliisin toimintaan, jos kotihälytystehtävät tai järjestyshäiriöt lisääntyisivät

Suhde kotitalouksien ja kuluttajan asemaan

- Helpottaisi kuluttajan arkea
 - Ei olisi välttämätöntä mennä fyysiseen toimipaikkaan ostamaan alkoholia
 - Tilaamisen voisi esimerkiksi yhdistää verkon välityksellä tilattavien ruokatilausten yhteyteen
- Verkkokaupassa hintojen vertailu helpompaa ja tuotevalikoima laajempi
- Toisaalta alkoholin toimitus olisi todennäköisesti kuluttajille helpointa ja edullisinta alueilla, joissa toimitus voidaan järjestää edullisesti (kaupunkialueet) → näillä alueilla etäisyydet nykyisinkin pääosin lyhyitä